

Pfv.IV.21.249/2015/5.szám

A Kúria a Balogh-B.Szabó-Jean és Társai Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Bihary Ákos ügyvéd) által képviselt felperesnek a Buczkó Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Buczkó Péter ügyvéd) által képviselt Vidékfejlesztési Minisztérium alperes ellen személyiségi jog megsértésének megállapítása iránt a Fővárosi Törvényszék előtt 22.P.23.914/2013. számon indult és a Fővárosi Ítéltábla 2.Pf.20.871/2014/4-II. számú jogerős ítéletével befejezett perében az alperes 21. sorszámú felülvizsgálati kérelme folytán, tárgyaláson meghozta a következő

i t é l e t e t :

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 15 napon belül 20.000 (húszezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

A le nem rótt 70.000 (hetvenezer) forint felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

Ez ellen az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A jogerős ítélet által megállapított tényállás értelmében a felperes jogelődje, mint közhasznú társaság 1998. november 11-én mezőgazdasági földhaszonbérleti szerződést kötött az ..-vel 11.989,60 aranykorona értékű, 444 ha 7153 m² nagyságú szántó és 16,36 aranykorona értékű, 1 ha 1304 m³ nagyságú gyepterületre. A területen a felperes biogazdálkodást folytatott külföldi szervezetek tényleges anyagi hozzájárulásával. A szerződés határozott ideig, 2008. október 31. napjáig volt

érvényes. Az .. 2000. augusztus 30-án szerződésmódosítási javaslattal élt, a felperesi jogelőd ettől az ajánlattól eltérő ajánlatot tett, amely alapján azonban szerződésmódosítás nem jött létre, függetlenül attól, hogy az .. akkori ügyvezető igazgatója szóban a felperesi jogelőd által ajánlott módosításának nem látta akadályát, vállalta is az írásbeli szerződés megkötését, de erre nem került sor. Ezt követően a szerződés, illetve annak módosítása tárgyában a felek között nézeteltérés alakult ki, melynek során a felperesi jogelőd a módosított - rá nézve kedvezőbb fizetési feltételeket tartalmazó szerződés szerint - fizette a földhaszonbérleti díjat. Írásbeli megállapodás utóbb sem született, majd az .. jogutódja, a .. 2007-ben pert indított a felperessel szemben haszonbérleti díj megfizetése iránt.

A Fővárosi Bíróság 18.G.41.571/2008/13. számon hozott ítéletével kötelezte az alperest 27.109.186 forint megfizetésére. Az ítélet indokolása azt tartalmazta, hogy egy írásban kötött szerződés ráutaló magatartással nem módosítható, ezért a felperes, illetőleg jogelődje az eredeti szerződés szerinti magasabb összegű földhaszonbérleti díjat köteles megfizetni, amelynek összegét a felek egyező nyilatkozata alapján állapította meg. A Fővárosi Ítéltábla, mint másodfokú bíróság ezt az ítéletet 7.Pf.20.332/2010/4. számú ítéletével helybenhagyta. Az ítélet 2010. január 21-én emelkedett jogerőre. A haszonbérleti szerződés 2013. október 31-ig volt érvényes, utóbb az .. helyébe a .. lépett, amely a felperessel 2011. szeptember 20-án részletfizetési megállapodást kötött. Ennek alapja a bírósági ítélet szerint meghatározott 27.209.186 forint volt, amelynek megfizetését a felperes 2014 januárjáig vállalta részletekben, a fizetési kötelezettségének a szerződés szerint a felperes eleget is tett.

A szerződés lejárta miatt az alperes irányítása és felügyelete alá tartozó .. pályázatot írt ki a felperes által használt földterületre. A pályázatot nem a felperes, hanem több más vállalkozó nyerte meg. A pályázat elbírálásának szempontjai, a döntés miértjére választ adó bírálati jegyzőkönyvek nem nyilvánosak. A felperes az általa kialakított nemzetközi szinten is elismert ökogazdálkodás tovább folytatása érdekében minden fórumon megpróbálta érdekei érvényesítését, a mintagazdaság fenntartását, ezért számtalan sajtó- illetve egyéb megjelenési formát igénybe vett a pályázat eredményének megváltoztatása érdekében. Tevékenységét politikai érdeklődés kísérte, a politikai közélet számos résztvevője kifejtette véleményét „..” ügyében.

Az alperes a pályázat eredménye nyomán kibontakozott vitában több alkalommal is közleményt adott ki. Ennek során 2013. április 25-én „.. jövője helyi gazdálkodók kezébe kerül” című közlemény került kiadásra a következő tartalommal: „A tulajdonos által .. mintagazdaságnak nevezett gazdálkodó egység 2004 óta több mint

163.000.000 forint területalapú támogatást kapott, mindezek dacára jelentős bérleti díjhátralékot halmozott fel a magyar állammal szemben. A magyar állam által 2010-ben biztosított részletfizetési lehetőséggel haladékokat és új esélyt nyert a tartozás rendezésére. Mégis politikai hangulatkeltésbe kezdtek a kabinettel szemben. A földhaszonbérleti működésüket igazoló érveik időközben elfogytak, ezért nyilatkozatháborút indítottak a Vidékfejlesztési Minisztérium ellen. Vitatható gazdálkodásukat palástolva politikai síkra terelték Kishantos ügyét. A szakmai érveket mellőzve meg sem említették a .. pályázati döntésének valódi okait. Azt, hogy egy díjbeszedési tekintetben folyamatos elmaradásokkal küzdő nagyobb gazdaság helyett az .. nyolc kisebb helyi gazda gondjára bízta .. sorsát a nemzeti vidékstratégia elveinek megfelelően. A .. nagybirtok mögötti erők csak szavakban védték a kisgazdák és az agrárközéposztály érdekeit, Magyarország Kormánya azonban folytatja a nemzeti célok valóra váltását".

Az alperes honlapján fellelhető egy videó is, melyben többek között az hangzik el az alperes képviselőjében nyilatkozó személytől, hogy „A .. pályázatokkal az történt, ami egyéb pályázatok esetében is. Az eddigi egy bérlő helyett sokkal többen kaptak lehetőséget, egész konkrétan egy bérlő helyett nyolc bérlője lesz a területnek, akik mind helyi gazdálkodók. Azt is tudni kell, hogy az eddigi bérlő a .. központ 29.000.000 forintnyi tartozást halmozott fel a .. szemben".

A .. online internetes hírportál 2014. január 14-én „Államtitkár: szakiskolák jobb hatásfokkal képeznek ..nál" címmel interjút közölt az alperesnél államtitkári jogkört betöltő ..al. Ebben többek között a következők szerepeltek: „Nagy port vert fel .. ügye a közelmúltban, a biogazdaságnál úgy vélik politikai támadásnak vannak kitéve (riporteri kérdés). Az államtitkár válasza: „... ügye klasszikusan olyan eset, amely politikai hátszelet kapott. A biogazdaság földbérleti szerződése 20 év után 2013 őszén járt le, de már ezt megelőzően is problémák merültek fel, hiszen 20 évre haszonbérbe kapta a területet, ám a szerződés fejében vállalt fejlesztéseket nem valósították meg. Ezzel komoly, pénzben is kifejezhető kár okozott az államnak. Az állam az erről szóló perben jogerősen nyert a .. biogazdasággal szemben. Az ítélet szerint ..nak - miután kárt okozott az államnak - 27.000.000 forintot kellett volna fizetnie. Ekkor még 2009-et írtunk, a Bajnai-kormány alatt történt mindez, tehát nehéz lenne azt állítani, hogy a jelenlegi kormány üldöztetésének volt kitéve .. . A biogazdaság 2010-ben azután részletfizetési kedvezményt kapott, e nélkül nem is tölthette volna ki a bérleti idejét".

A felperes pontosított keresetében annak megállapítását kérte, hogy az alperes a felperes jóhírnevét megsértette a közleményben, illetve a videóban, valamint a cikkben tett valótlan, illetve a

valóságot hamis színben feltüntető állításokkal. Valótlanul állította, hogy .. nagybirtok lenne és jelentős bérleti díjhátralékot halmozott volna fel, illetve hogy tartozása a videonyilatkozat idején 29.000.000 forint lett volna. A felperes szerint valótlanul állították, hogy nyolc helyi kisebb gazda kapta meg a korábban a felperes művelésében álló területet. A felperes szerint az alperes a valóságot hamis színben tüntette fel, amikor azt állította, hogy 2004 óta kapott 163.000.000 forint területalapú támogatás dacára halmozta volna fel haszonbérleti díjtartozását. Kifogásolta azt az állítást is, hogy a felperes vitatható gazdálkodást folytatna, illetve valótlannak tekintette azt az állítást, hogy a felperes nyilatkozatháborút indított volna az alperes ellen, illetve hogy politikai síkra terelték az ügyet. Az államtitkár nyilatkozatát illetően annak megállapítását kérte, hogy az alperes képviselője valótlanul állította, hogy a felperes szerződési kötelezettségeit nem teljesítette, fejlesztéseket nem valósított meg, ezzel kárt okozott az államnak és emiatt az állam kártérítési pert nyert a felperessel szemben. A felperes előadta: az állami földtámogatás területalapon mindenkinek alanyi jogon járt, felperesnek nem voltak folyamatos elmaradásai, a bérleti díj alapidíját szerződés szerint fizették. Egy vesztés per miatt keletkezett tartozásuk, erre azonban az alperes képviselőjében eljáró .. mulasztása miatt került sor. Az alperesi jogutód a szóban módosított szerződés alapján állította ki a felperes felé a számlákat, amelyeket a felperes maradéktalanul kifizetett. Utóbb az ítéletre tekintettel a fizetési kötelezettség tekintetében részletfizetési megállapodást kötöttek, amelyet a felperes teljesített is. A felperes előadta, hogy a pályázati döntések okait nem ismeri, azokat titkosították, a valós okokat nem tudták feltárni, éppen ennek megismerése érdekében fordultak a nyilvánossághoz, ez azonban nem tekinthető nyilatkozatháborúnak. Az, hogy különböző politikai erők is megnyilvánulnak az ügyben, nem jelenti azt, hogy a felperes politikai síkra terelte volna az ügyet. Kifogásolták azt az állítást is, mely szerint a gazdálkodásuk vitatható lenne, az ugyanis áttekinthető, nyilvános és mindenki számára megismerhető, ténylegesen nyereséges és felelős gazdálkodás volt. A felperes előadta azt is, hogy a földterületet a valóságban nem nyolc kisebb helyi gazda kapta, a nyertesek között gazdasági társaság és nem helyi gazdák is vannak. Az egyik nyertes a .. nem folytat mezőgazdasági tevékenységet, a pályázat meghirdetése idején salgótarjáni székhelyű építési vállalkozás volt. A felperes kiemelte azt is, hogy nem üzemeltet nagybirtokot, az általa bérlet terület alig haladja meg a családi gazdaság méreteinek másfélszeresét. A jogsértések bírósági megállapításán túl a felperes kérte, hogy a bíróság az alperest tiltsa el a további jogsértéstől, kötelezze az alperest az internetes felületen található sérelmezett szöveg- és videotartalmak törlésére, illetve arra, hogy sajtóközleményben adjon a felperes részére elégtételt.

Az alperes a kereset teljes elutasítását kérte. Álláspontja szerint a felperes által üzemeltetett mintagazdaság, az érintett terület pályáztatása, a pályázat eredménye tekintetében szakmai, politikai vita alakult ki, amely során a sérelmezett nyilatkozatokban az alperes saját véleményét fejtette ki a szabad véleménynyilvánítás keretein belül. Utalt arra, hogy a kitételek megítélése során nem a felperes egyéni érzékenysége az irányadó, hanem az alperesi kijelentéseket egy objektív mérce alapján kell megítélni. E mérce szerint pedig az alperesi nyilatkozatok a felperes személyiségi jogait nem sértették meg. Az, hogy az ügyben politikai tartalmú vita is kialakult, tényként megállapítható.

Az elsőfokú bíróság a felperes keresetét részben találta megalapozottnak. Megállapította, hogy a 2013. április 25-i közleményében az alperes annak valótlan állításával, hogy a felperes folyamatosan elmaradt díjfizetési kötelezettségével, megsértette a felperes jóhírnév védelméhez fűződő személyiségi jogát. Ugyancsak megsértette ezen személyiségi jogát akkor, amikor azt a valós tény, hogy a haszonbérleti szerződéssel kapcsolatos jogvita nyomán fizetési kötelezettsége keletkezett a felperesnek, abban a hamis színben tüntette fel, mintha a felperes a megkapott állami támogatás ellenére a haszonbérleti díjfizetési kötelezettségét nem teljesítve díjhátralékot halmozott volna fel. Megállapította továbbá, hogy az alperes a felperes jóhírnevét megsértette a .. online internetes portálon megjelent, ..nal készült interjúban annak valótlan állításával, hogy a felperes a szerződésben vállalt fejlesztéseknek nem tett eleget, mely magatartásával pénzben is kifejezhető kárt okozott az államnak. Ezen alkalommal annak valótlan állításával, hogy ezen kár miatt indított perben az állam jogerősen pert nyert volna a felperessel szemben, szintén megsértette a felperes jóhírnév védelméhez fűződő személyiségi jogát. Megállapította továbbá azt, hogy azt a valós tény, hogy a felperest a haszonbérleti szerződés miatt keletkezett jogvita során 27.109.186 forint kár megfizetésére kötelezte, az alperes olyan hamis színben tüntette fel, mintha a bíróság az államnak okozott kár megfizetésére kötelezte volna a felperest, szintén megsértette a felperes jóhírnevét. Az elsőfokú bíróság az alperest eltiltotta a további jogsértéstől és kötelezte, hogy az ítélet rendelkező részét elégtétel adásaként közlemény formájában közzétegye. Ezt meghaladóan a felperes keresetét elutasította.

Az elsőfokú bíróság kifejtette, hogy a .. földek pályáztatásával kapcsolatban a pályázat eredménye miatt jelentős társadalmi vita bontakozott ki arról, hogy ez megfelel-e az állampolgárok érdekeinek. Az ügyben ombudsmani állásfoglalás is született. Ebben a vitában ugyanakkor a bíróság szerint az alperes nem minősül vitapartnernek, hiszen maga hozta a döntéseket. A felperes olyan információkkal rendelkezett, amelyek a témában véleményt alkotó nagyközönség előtt nem ismertek, ezért az alperes legfeljebb a

felperes magatartásával kapcsolatos megnyilvánulásait érintően fejtheti ki nézeteit, a pályázat érdemében azonban nem. Ebből következően az ügy lényegét érintő tények vonatkozásában véleményalkotás az alperes oldalán fel sem merülhet. Az elsőfokú bíróság szerint e körben az alperes részben valótlan tényállításokat tett, részben valós tényeket hamis színben tüntetett fel, ezen magatartása pedig alkalmas a felperesről kialakított kép hátrányos megváltoztatására.

Az elsőfokú bíróság szerint az alperes határozottan állította, hogy a felperes díjfizetési kötelezettsége ellenére bérleti díjhátralékot halmozott fel amellet, hogy az államtól igen jelentős juttatásban részesült, továbbá állította, hogy az állam kártérítési pert nyert vele szemben. A közfelfogás szerint a díjhátralék felhalmozása szerződésszegő magatartást jelent, a károkozás pedig szándékos, tevőleges magatartás. Az alperes ebben a körben a tényleges jogvita lényegét elhallgatta, a valós tényeket eltorzítva közölte oly módon, hogy a felperesnek tartozása keletkezett a haszonbérleti szerződéssel összefüggésben. A csatolt iratok alapján az elsőfokú bíróság egyértelműen megállapíthatónak találta, hogy a tartozás keletkezésében az alperesi jogelőd magatartásának is szerepe volt és a kapott állami támogatás időben nem esett egybe a tartozás keletkezésével, közfelfogás szerinti károkozás pedig a felperes részéről nem történt. Az pedig teljességgel valótlan állítás volt .. részéről, hogy a felperes fejlesztési kötelezettségét mulasztotta volna el. Az alperes még csak bizonyítást sem ajánlott fel arra vonatkozóan, hogy a felperesnek milyen elmulasztott fejlesztési kötelezettsége lett volna, ebből következően pedig nem létező kötelezettség elmulasztása miatt az államot kár nem érhetette. Mindezen közléseket ezért a felperesre nézve hátrányosnak ítélte meg. Ezért ezekben a vonatkozásokban a jogsértést megállapította és részben alkalmazta az igényelt következményeket. Egyéb, felperes által kifogásolt közléseket a megengedett véleménynyilvánítás körébe tartozónak ítélte meg, illetve azt állapította meg, hogy azok egy része nem magára a felperesre vonatkozik. A videoközlés vonatkozásában ugyancsak nem látott lehetőséget a jogsértés megállapítására.

Az alperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érintette, fellebbezett rendelkezését azzal a pontosítással hagyta helyben, hogy a 2014. január 14-én megjelent interjú ..al készült. Kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 15.000 forint + áfa fellebbezési költséget. A fellebbezési illetékről megállapította, hogy az alperes személyes illetékmentessége folytán azt az állam viseli.

A jogerős ítélet indokolása szerint az elsőfokú bíróság helyesen ítélte meg a jogvita lényegét, a felek közötti viszonyt okszerűen

mérlegelte és mindezek eredményeként jogszerű döntést hozott. A jogerős ítélet is egyetértett az elsőfokú bírósággal abban, hogy nem volt figyelmen kívül hagyható, hogy a felperest terhelő haszonbérleti díjhátralék nem azért keletkezett, mert a felperesnek nem állt szándékában a díjfizetési kötelezettség teljesítése. A felperes egy szóbeli megállapodáson alapuló szerződés alapján teljesítette az esedékes haszonbérleti díjak összegét, majd utólagosan került sor annak megállapítására, hogy ezen szóbeli szerződés érvénytelen. Azt követően, hogy ennek ténye megállapítást nyert, a felperes a felhalmozott hátralékot részletfizetés útján rendezte, a tartozást teljes egészében kiegyenlítette. Ennek tükrében az volt megállapítható, hogy az alperes nem a történetekkel kapcsolatos véleményét fejtette ki, hanem olyan közlést tett, ami a felperessel szemben tényállítást tartalmazott, ugyanakkor annak valóságalapja nem volt. Ennek eredményeként a hamis látszat keltése megvalósult. A felhalmozódott tartozás kárként akkor lett volna értékelhető, ha az adott személy fizetési kötelezettségét nem teljesíti, a perbeli esetben értékelni kellett a korábban részletezett egyéb körülményeket is, így az államnak okozott kárról alappal beszélni nem lehetett. A károkozás fogalma a jogerős ítélet indokolása szerint jelentősen fajsúlyosabb meghatározás, mint a díjfizetési kötelezettség tekintetében a hátralék keletkezésének a ténye.

A másodfokú bíróság megalapozottnak találta az elsőfokú bíróság perköltség tekintetében hozott döntését (egyéb költségeiket a felek maguk viselik). A pernyertesség-pervesztesség arányának megállapítása során helyesen értékelte a jogerős ítélet szerint az elsőfokú bíróság azt, hogy bár kevesebb jogsértés bizonyult alaposnak, mint amelynek megállapítására a kereseti kérelem irányult, azonban a pernyertesség tárgyát képező jogsértések tekinthetők fajsúlyosabb kitételeknek. A kereset elutasítására több, de kevésbé jelentős közlések vonatkozásában került sor.

A jogerős ítélet ellen az alperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, amelyben elsődlegesen a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és a keresetet teljesen elutasító ítélet meghozatalát kérte. Másodlagosan a hatályon kívül helyezés mellett az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítására tett indítványt. A 2013. április 25-i közlemény egészét illetően előadta, hogy az jogszerű véleménynek minősül. A díjfizetés, illetve díjbeszedés fogalmának megkülönböztetését lényegesnek ítélte meg, a jogerős döntést pedig a véleménynyilvánítás indokolatlan korlátozásának minősítette, tekintettel arra, hogy a díjfizetés vonatkozásában igenis lehet elmaradásról (tartozásról) beszélni. Álláspontja szerint igenis vélemények ütköztek egy vitában, ráadásul az ügyben nem az alperes minősül döntéshozónak, hanem a .. Kérelmének indokolásában utalt arra, hogy az Alkotmánybíróság 36/1994. AB számú határozatának indokolása

értelmében valamely tény közlése is minősülhet véleménynek, különösen, ha szakmai vitáról van szó. Az alperes szerint, amennyiben a díjfizetésre vonatkozó megállapításokat nem véleménynek tekinti a bíróság, akkor azok igazából valós tényállításnak tekinthetők, figyelemmel a díjfizetés ügyében született jogerős bírósági ítéletre. Az alperes álláspontja szerint a „mindezek dacára” fordulat nem jelenti a támogatás és a díjfizetés elmaradása között „összekötést”, hanem jogszerű vélekedésnek tekinthető abban a körben, hogy százmilliós nagyságrendű támogatás esetében elvárható, hogy ne legyen a szervezetnek díjtartozása. A 2014-es államtitkári interjú kapcsán kifejtette a kérelem, hogy a díjfizetés elmaradása a véleménynyilvánítás szintjén minősíthető károkozásnak. A közlés lényege az volt, hogy az állam pert nyert a felperessel szemben, a többi lényegtelen pontatlanságnak tekinthető. A felülvizsgálati kérelem változatlanul támadta a perköltség viselése tárgyában hozott döntést is. Álláspontja szerint a felperes pernyertességét érintő kitételek nem tekinthetők fajsúlyosabbnak, mint amiben az alperes bizonyult pernyertesnek.

A felperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában fenntartását kérte, annak helyes indokaira való utalással.

A felülvizsgálati kérelem az alábbiak szerint alaptalan.

A Pp. 275. § (1) bekezdése értelmében a felülvizsgálati eljárásban bizonyítás felvételének helye nincs. A Kúria a felülvizsgálati kérelem elbírálása során a rendelkezésre álló iratok alapján dönt. A (2) bekezdés szerint a Kúria a jogerős határozatot csak a felülvizsgálati kérelem és a csatlakozó felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálhatja felül. A felülvizsgálati eljárásnak ilyen módon az alperesi keresetnek részben helyt adó jogerős ítélet rendelkezései voltak. Az állított jogsértésekre 2013-ban, illetve 2014 elején került sor, ezért arra a régi Ptk. (1959. évi IV. törvény) rendelkezéseit kell alkalmazni.

A Ptk. 75. § (1) bekezdése értelmében a személyhez fűződő jogokat mindenki köteles tiszteletben tartani. E jogok a törvény védelme alatt állnak. A 78. § (1) bekezdése szerint a személyhez fűződő jogok védelme kiterjed a jóhírnév védelmére is. A (2) bekezdés alapján a jóhírnév sérelmét jelenti különösen az, ha valaki másról azt sértő, valótlán tényt állít, híresztel vagy való tényt hamis színben tüntet fel. Az állandó bírói gyakorlat értelmében a felülvizsgálati eljárásban érvényesül a felülmérlegelés tilalma, azaz nincs helye a bizonyítékok ismételt egybevetésének és értékelésének. Jogszabálysértést csak a bizonyítékok kirívóan okszerűtlen mérlegelése valósít meg (BH 1999.44. jogeset, BH 2013.119. jogeset).

Az állandó bírói gyakorlat az általános személyiségi jogi perekben is alkalmazza a Legfelsőbb Bíróság (Kúria) PK 12. számú állásfoglalásában foglalt vizsgálati szempontokat. Ennek megfelelően a kifogásolt közleményt a maga egészében kell vizsgálni. A kifogásolt közléseket nem formális megjelenésük, hanem valós tartalmuk szerint kell megítélni. A közlemény egymással összetartozó részeit összefüggésükben kell értékelni, és az értékelésnél tekintettel kell lenni a társadalmilag kialakult közfelfogásra is. A jogosult személyének megítélése szempontjából közömbös részletek, pontatlanságok, lényegtelen tévedések nem adnak alapot jogsértés megállapítására. Véleménynyilvánítás, értékelés, bírálat, valamint a társadalmi, gazdasági, politikai, tudományos vagy művészeti vita önmagában ugyancsak nem lehet jogsértés megállapításának alapja.

A szabad véleménynyilvánításhoz való jog tartalmáról, terjedelméről, jogi védelméről és korlátairól több esetben hozott határozatot az Alkotmánybíróság. Ebben a körben a leginkább részletes okfejtést az Alkotmánybíróság 36/1994. (VI. 24.) AB számú határozatának indokolása tartalmazza. Ez alapelveként rögzíti, hogy a szabad véleménynyilvánításhoz való jog a véleményt annak érték- és igazságtartalmára tekintet nélkül védi. Az Alkotmány (Alaptörvény) a szabad kommunikációt biztosítja és nem a kifejtett vélemény tartalmára vonatkozik a szabad véleménynyilvánítás alkotmányos alapjoga. Mindez azt jelenti, hogy amennyiben a bíróság egy-egy kitételt véleményként értékel, nem vizsgálhatja annak érték- és valóságtartalmát, mert az nem a bíróság feladata. A határozat indokolása elemzi az Emberi Jogok Európai Bíróságának vonatkozó gyakorlatát is. Ebből kiemeli azt az alapelvet, hogy nincs demokratikus társadalom pluralizmus, tolerancia és nyíltság nélkül, a véleménynyilvánítás szabadsága a demokratikus társadalom egyik alapköve, fejlődésének egyik feltétele. E szabadság az olyan gondolatokat, információkat, elveket és nézeteket is megilleti, amelyek sértőek, meghökkentőek vagy aggodalmat keltenek. Az Alkotmánybíróság rögzíti azt az alapelvet is, hogy a közhatalom gyakorlásában résztvevő személyek védelmében a véleménynyilvánítás szabadságának szűkebb körű korlátozása felel meg a demokratikus jogállamiságból adódó alkotmányos követelményeknek.

Az Alkotmány (Alaptörvény) a véleménynyilvánítási szabadság megfogalmazásánál nem tesz kifejezett különbséget tényközlés és értékítélet között. A véleménynyilvánítási szabadság alapvető célja annak a lehetőségnek a biztosítása, hogy az egyén mások véleményét formálja, meggyőzzön másokat saját álláspontjáról. A véleménynyilvánítás szabadsága ezért általában mindenféle közlés szabadságát magában foglalja, mégpedig függetlenül a közlés módjától és értékétől, erkölcsi minőségétől és többnyire valóságtartalmától is. Önmagában valamely tény közlése is

véleménynek minősülhet, hiszen magának a közlésnek a körülményei is tükrözhetnek véleményt, azaz a véleménynyilvánítás alkotmányos alapjoga nem korlátozódik csupán az értékítéletekre. Az Alkotmánybíróság ugyanakkor a véleménynyilvánítási szabadság határainak megvonásainál indokoltnak látta különbséget tenni értékítélet és tényközlés között. Az értékítéletre, az egyén személyes véleményére a véleménynyilvánítási szabadság minden esetben kiterjed, függetlenül attól, hogy az értékes vagy értéktelen, igaz vagy hamis, érzelmen vagy észérveken alapul. A szintén alkotmányos oltalom alatt álló emberi méltóság, becsület, jóhírnév azonban az értékítéletben megnyilvánuló véleménynyilvánítási szabadság külső korlátja lehet.

Az Alkotmánybíróság szerint a véleménynyilvánítási szabadság nem ilyen feltétlen a tényállítások tekintetében. A véleménynyilvánítás szabadsága nem terjed ki a becsületsértésre alkalmas valótlan tények közlésére akkor, ha a nyilatkozó személy kifejezetten tudatában van a közlés valótlanságának (tudatosan hamis közlés) vagy foglalkozása, hivatása gyakorlásának szabályai szerint elvárható lett volna tőle a tények valóságtartalmának vizsgálata, de a véleménynyilvánítás alapjog felelős gyakorlásából eredő gondosságot elmulasztotta. A véleménynyilvánítás szabadsága csak a bírálat, jellemzés, nézet és kritika szabadságát foglalja magában, de az alkotmányos védelem nem vonatkozhat a tények meghamisítására. Ezen túlmenően a szabad véleménynyilvánítás olyan alkotmányos alapjog, amely csak felelősséggel gyakorolható és a valótlan tények közlésének elkerülése érdekében bizonyos kötelezettségekkel jár a közvélemény alakításában hivatalyszerűen résztvevő személyek esetében.

A Kúria mindezek figyelembevételével a felülvizsgálati kérelmet nem találta alaposnak. Az alperes alapvetően a jogerős ítélet mérlegelő tevékenységét támadta, márpedig a korábbiak szerint érvényesül a felülmérlegelés tilalma. A jogerős ítéletben a Kúria szerint nem történt mérlegelési hiba, helyesen megállapított tényállás mellett okszerű következtetéseket vont le a másodfokú bíróság.

A 2013. április 25-i közlemény kapcsán helyesen állapította meg a jogerős ítélet, hogy nincs jelentősége annak, hogy a „díjfizetés” vagy a „díjbeszedés” kifejezéseket használta. A lényeg az, hogy össze nem tartozó dolgok egymással mellé helyezésével (díjvitából eredő fizetési problémák, illetve állami támogatás léte) az alperes hamis látszatot keltett. Úgy tüntette fel a helyzetet, hogy a megkapott földalapú állami támogatás ellenére (annak dacára) nem tett volna eleget a felperes a díjfizetési kötelezettségének. Ennek megalapozatlan közlése kapcsán helyesen állapított meg jogsértést a jogerős ítélet. Azt is megalapozottan állapították meg az eljáró bíróságok, hogy egy olyan díjvita, amelynek lezárulta után a felperes jogszerűen teljesít, nem értékelhető folyamatos

díjfizetési elmaradásként.

A 2014-es sajtónyilatkozat vonatkozásában is helytállóan értékelte a bizonyítékokat a jogerős ítélet. Az alperes nem mulasztott el fejlesztési kötelezettségeket, nem okozott károkat az államnak, a felperessel szemben nem kártérítési per indult és nem is kártérítés megfizetésére kötelezték. Az csupán utólagos belemagyarázás, hogy a vitatott részben a bírósági ítélet után megfizetett haszonbérleti díj korábbi meg nem fizetése a felperes tudatos károkozó magatartása lett volna. Ehhez képest összefüggéseiben a közlés valóban olyan hamis látszatot kelt, mintha a jelen per felperesét 27 milliós kártérítés megfizetésére kötelezték volna. Egy jogi szakapparátussal is rendelkező állami intézmény képviselőjétől elvárható a szabatos fogalmazás.

Helyesen döntött a jogerős ítélet a bírói gyakorlattal is összhangban arról, amikor a pernyertesség-pervesztesség arányának meghatározásánál nem csupán az egyes „nyertes” kitételek számát, hanem azok tárgyi súlyát is értékelte, így összességében jogszabálysértés nélkül jutott arra a következtetésre, hogy pernyertesség-pervesztesség aránya közel azonos volt, és ezért a felek képviseleti költségeiket az elsőfokú eljárásban maguk viselik.

Mindezek alapján a Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta. A felülvizsgálati eljárásban az alperes pervesztes lett, ezért a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján köteles perköltséget fizetni a felperes javára. Ennek nagyságát a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet alapján állapította meg a bíróság. A le nem rótt, és az illetéktörvény 50. § (1) bekezdése alapján megállapított mértékű felülvizsgálati eljárási illetéket a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése és 14. §-a alapján az állam viseli.

Budapest, 2015. november 25.

*Dr. Baka András s.k. a tanács elnöke, Dr. Pataki Árpád s.k.
előadó bíró, Böszörményiné dr. Kovács Katalin s.k.
bíró*

A kiadmány hitelül:

AM

írnok